

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การเสริมสร้างศักยภาพการทำประมงพื้นบ้าน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อการสืบทอดภูมิปัญญา

ชื่อผู้วิจัย : สุทธิชัย ฉายเพชรกร
วิไล ตั้งจิตสมคิด
วาสิณี สุวรรณระวี

หน่วยงาน : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ปีที่สำเร็จ : 2560

การศึกษาการเสริมสร้างศักยภาพการทำประมงพื้นบ้าน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อการสืบทอดภูมิปัญญา มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทำประมงพื้นบ้าน 2. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพชาวประมงพื้นบ้านและ 3. เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์การทำประมงพื้นบ้าน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลและประชาชนชาวบ้านด้านประมงพื้นบ้านในพื้นที่อำเภอพระสมุทรเจดีย์ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนการวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจ กล้องบันทึกภาพ เครื่องถ่ายภาพวิดีโอ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถาม และการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์และการสังเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทำประมงพื้นบ้าน พบว่ามี 2 ลักษณะ ได้แก่ 1.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีเจ้าของภูมิปัญญา มีจำนวน 4 ชนิด เป็นเครื่องมือประมง 3 ชนิด คือ การเหยียบอวนจับกุ้ง การทำหุ่นผูกอวนลอยปลาจากไม้ทองเหลือง การหา/ จับปูทะเล และผลิตภัณฑ์จากการประมง 1 ชนิด คือ การทำปลาแดดเดียว ลักษณะการเรียนรู้ การสร้างสรรค์ และการส่งต่อภูมิปัญญา มี 3 ลักษณะ คือ 1) เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ การลองผิดลองถูก การลงมือกระทำจริงและครูพักลักจำ 2) เรียนรู้จากการถ่ายทอดความรู้ ได้แก่ เรียนรู้จากบรรพบุรุษ/ ครอบครัว เรียนรู้จากเพื่อนบ้าน/คนในชุมชน 3) เรียนรู้จากวัฒนธรรมประเพณีและวิถีการดำรงชีวิต ได้แก่ การเรียนรู้จากพิธีกรรม การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และจากวิถีการดำรงชีวิต ลักษณะการถ่ายทอดภูมิปัญญา 1) กลุ่มผู้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญา ได้แก่ ครอบครัว เครือข่ายในชุมชน 2) วิธีถ่ายทอดภูมิปัญญา ได้แก่ การบอกเล่า บรรยายด้วยวาจาตนเอง การสาธิต และการถ่ายทอดผ่านวัฒนธรรมประเพณีและวิถีการดำรงชีวิต ได้แก่ การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ 1.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ไม่มีเจ้าของภูมิปัญญาเป็นเครื่องมือประมงพื้นบ้านมีจำนวน 5 ชนิด ได้แก่ กระชังตักปลากระจิง (ปลาตีน) คันเบ็ดตกปูทะเล ชิบไสกุ้ง ชิบไสเคย ลอบตักปลา ตักกุ้ง

2. การเสริมสร้างศักยภาพชาวประมงพื้นบ้าน ได้แก่ 2.1 การพัฒนาตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ 2 ลักษณะ คือ (1) ตราสัญลักษณ์ต้นแบบ (2) ตราสัญลักษณ์รูปแบบสติ๊กเกอร์ 2.2 บรรจุภัณฑ์ 2 ลักษณะ คือ (1) เครื่องซีลสุญญากาศ (2) ถุงสำหรับใส่ผลิตภัณฑ์และสินค้าชุมชน

3. การส่งเสริมการอนุรักษ์การทำประมงพื้นบ้าน ได้แก่ 3.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูล ภูมิปัญญาการทำประมงพื้นบ้าน ชื่อเว็บไซต์ คือ การเสริมสร้างศักยภาพการทำประมงพื้นบ้าน อำเภอ พระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ และโดเมนเนม คือ <http://research.dru.ac.th/fcm/index.html> ประกอบด้วย (1) ความเป็นมาและวิธิดำเนินการวิจัย ข้อมูลเกี่ยวกับบ้านชุมชนสมุทรจีน (2) ข้อมูล ภูมิปัญญาการทำประมงพื้นบ้าน โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ภูมิปัญญาที่มีเจ้าของ และภูมิปัญญา ที่ไม่มีเจ้าของ (3) วิธิตักษิณวิธีการทำเครื่องมือประมงพื้นบ้านและผลิตภัณฑ์จากการทำประมงพื้นบ้าน 3.2 การจัดทำสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาประมงพื้นบ้าน 2 ลักษณะ คือ (1) เอกสารภูมิปัญญาประมงพื้นบ้าน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ (2) อัปโหลดวิดีโอทัศนับน YouTube

คำสำคัญ : การเสริมสร้างศักยภาพ ประมงพื้นบ้าน สืบทอดภูมิปัญญา

Research Fitter: To Enhance Folk Fishery Potentiality, Prasamut Chedi District, Samutprakarn Province. for Transferring Local Wisdom.

Researcher: Sutichai Jaypetjarakorn
Wilai Tangchitsomkit
Wasinee Suwanrawee

Organization: Dhonburi Rajabhat University.

Year: 2560

Abstract

The objectives of the study to enhance folk fishery potentiality Prasamut Chedi District, Samut Prakarn Province, for Transferring local wisdom were to; 1) survey and build up local wisdom information base on folk fishery. 2) enhance folk fishery potentiality, and 3) promote folk fishery conservation, Prasamut Chedi District, Samutprakarn Province. The research instruments were survey form, Camera, and VDO camera. Data were collected by questioning and interview and analysed by content analysis and synthesis method.

The research results revealed that: 1) the survey and build up local wisdom information base on folk fishery found 2 categories. They were 1.1 local wisdom with possessors. There were 4 kinds, 3 of them were fishing instruments, shrimp net making, floating fishplate making from banyan wood, searching and catching sea crab. Another one was fishery product that. was one - day dried fish making. There were 3 kinds of learning, erecting and wisdom gatheriny; 1) learning by oneself, such as, trial and error method, learning by doing, and observing and learning, 2) learning by transferring of knowledge, such as learning from ancesfors/family, learning from neighbor community people, 3) learning from tradition, culture and ways of life, such as, learning form cultural aetivities, knowledge exchange, experience and way of life. Characteristics of wisdom transferring mere, 1) group learning, such as, family and community network 2) wisdom transferring, such as, telling by words, demonstration, through culture, tradition and ways of life, such as, exchange, experience 1.2 local wisdom with out possessors were 5 folk fishing instrements, they were cylindrical fishing trap for small fish, fishing rod for sea crab fishing, conical shrine, seine small conical shrimp otter tawl. 2) Enhancing folk fishing potenfiality; they were 1) development of product brands,

2 kinds (1) model product of brand and (2) sticker product brand 2.2 packaging 2 kinds
1) vacuum sealing 2) bag for product and community goods containing

3. Folk fishing conservation enhancing. There were 3) local wisdom on folk fishery data base organization website name. Enhancing folk fishery potentiality, Prasamut Chedi District, SamutPrakarn Province. And domain name was <http://research.dru.ac.th/fmc/index.Rtml>. It consisted of (1) rationale and research method and information about Ban Khun Samut chin (2) folk fishery local wisdom, there were 2 kinds; local wisdom with possessors and local wisdom with out possessors. (3) VDO methods of making folk fishery 3.2 media producing for propagation folk fishery local wisdom, there were 2 kinds, (1) document of folk fishery local wisdom, Prasamut Chedi District, Samutprakarn Province. (2) upload VDO on Youtube.

Key words: potentiality enhancing, Local wisdom, folk fishery

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี